

Inclusief onderwijs op de Delteykschool in Werkhoven

“De stapjes zijn soms klein, het gevoel groot”

Door: Esseline Braakhekke

Scholen schaffen voor het onderwijs aan kinderen met Downsyndroom meestal speciale onderwijsmaterialen en -methoden aan. Dat ook de kinderen zonder beperking in de groep hiervan profiteren, blijft vaak onderbelicht. Jetty Mulder, IB-er en juf van Eva (8 jaar), gebruikt bijvoorbeeld dit jaar voor het eerst in groep 3 de klankgebaren bij het aanleren van de letters. Het werkt erg goed, merkt ze.

In maart presenteerden de kinderen uit Jetty's groep alle geleerde klankgebaren vol trots aan hun ouders. Om de beurt deden zij voor welk gebaar bij welke letter hoort. De ouders werden door de kinderen volop aangemoedigd de gebaren na te doen. Jetty vertelt enthousiast: “Eerst gebruikte ik de klankgebaren alleen om Eva nieuwe letters aan te leren. Ik merkte al snel dat ook de andere kinderen de gebaren heel interessant - en mysterieus - vonden. Prima! Het werkt ondersteunend. De kinderen maken de gebaren stil voor zichzelf als ze bijvoorbeeld twijfelen of je een woord met een ‘v’ of een ‘f’ moet schrijven.”

In de vingers

De ouders van Eva kozen voor hun dochter voor een reguliere basisschool. Vier jaar geleden meldden zij Eva aan bij de Delteykschool in Werkhoven. De school had nog geen ervaring met onderwijs aan kinderen met Downsyndroom, maar dat bleek geen bezwaar. “Het teambesluit was positief,” vervolgt Jetty. “Iedereen stond helemaal achter de plaatsing van Eva op onze school. We zagen het als leerkrachten als een uitdaging en een verrijking van onze schoolloopbaan. Onze kleuterleerkrachten zijn erg ervaren en dat hielp natuurlijk mee in de beslissing. Het onderwijs hebben zij al helemaal in hun vingers.”

De ambulante begeleider begeleidde de leerkrachten in het helder neerzetten van een eigen leerlijn voor Eva. Vier keer per jaar kijkt zij samen met de groepsleerkracht en Jetty als IB-er of de doelen, die aan het begin van het schooljaar zijn vastgesteld, realistisch zijn. Of dat ze moeten worden bijgesteld. Elk schooljaar vindt er een eindevaluatie plaats. “We kijken echt per jaar hoe het gaat,” zegt Jetty, “en vinden het belangrijk dat Eva zich prettig en geaccepteerd voelt. We moeten haar natuurlijk kunnen bieden wat ze nodig heeft.”

Ondersteuning

Met de komst van Eva moest er in de klas extra ondersteuning komen. Aanvankelijk was het nog erg zoeken naar een goede invulling, herinnert Jetty zich. “We werkten eerst met vrijwilligers en een leerkracht die extra uren maakte. Hoewel dat op zich goed werkte, bleek het beter de extra ondersteuning binnen de formatie te regelen. Inmiddels werken we met een RT-er die zowel de RT- als de rugzakkinderen begeleidt. Zij wordt vier dagen in de week verdeeld ingezet over deze kinderen. Verder is er drie dagen per week een onderwijsassistent in de klas voor extra hulp.”

Leren lezen

Eva zit nu in groep 3 en leert lezen. Eerst nog veel met behulp van picto's, maar al gauw kwamen daar meer letters en woorden bij. “Eva volgt haar eigen leerlijn voor lezen - en ook voor rekenen en taal - maar doet zoveel mogelijk met de activiteiten in de klas mee. Zoals met de grote kring na het weekend, als de kinderen vertellen wat ze thuis hebben gedaan. Voor Eva is dat best moeilijk. Met ondersteuning van picto's - en ook steeds meer met zinnen - doet ze op haar eigen niveau wél mee met de groep. Dat geldt eveneens voor het kringschrift. De kinderen vertellen hierin aan de hand van een tekening en een verhaaltje over hun

belevissen. Pas geleden zijn we ook begonnen met de boekenkring. De kinderen lezen een boekje en vertellen daarover in de kring. ‘Eva doet daar zeker niet aan mee?’, hoorde ik uit de klas. Natuurlijk wel! We zoeken samen met haar moeder een geschikt boekje uit waarover zij wat kan vertellen. Je ziet dat ze dat geweldig vindt.”

Structuur voor iedereen

Jetty heeft bij de organisatie van het onderwijs in de groep van Eva veel aandacht besteed aan extra structuur. Her en der in de klas zijn duidelijke picto’s te vinden. Op het bord hangen dagritmekaarten. De kinderen zien in één oogopslag wat er die dag allemaal op het programma staat. Jetty: “Voor sommige kinderen in de klas zijn die picto’s en dagritmekaarten heel erg handig. Hetzelfde geldt voor de TimeTimer. Deze klok heb ik speciaal voor Eva aangeschaft om het zelfstandig werken te ondersteunen. Hij geeft in rood aan hoeveel tijd je hebt voor een bepaalde taak. Ik stel hem bijvoorbeeld in op tien minuten. Met het verstrijken van de tijd wordt het rode vakje steeds kleiner. Uiteindelijk is er helemaal geen rood meer te zien en is de tijd voorbij. Ik gebruik hem nu voor de hele groep. Het werkt heel prettig.”

Keuzes maken

Als school moet je keuzes maken in de aanschaf van materialen. “Het beschikbare budget voor extra onderwijsmateriaal is nu eenmaal beperkt,” merkt Jetty op. “Er zijn prachtige materialen, maar je moet realistisch zijn. Gelukkig is veel materiaal eveneens geschikt voor kinderen zonder beperkingen. Je moet er dus goed over nadenken wat je per se wilt aanschaffen. We wilden de leesmethode Leeslijn eigenlijk pas volgend jaar aanschaffen. Het is een methode voor adaptief leren lezen, waarbij ieder kind leert lezen op zijn eigen niveau. We besloten de methode voor Eva een jaar eerder te kopen. Verder is Maatwerk behalve mooi rekenmateriaal voor Eva ook meteen remediërend rekenmateriaal voor andere rekenzwakke kinderen. Andere materialen voor algemeen gebruik zijn onder andere de TimeTimer, voelletters, grote dobbelstenen en buitenspeelmateriaal zoals skilatten.”

Samenwerken

Er wordt op de Delteykschool veel gewerkt in circuitvorm. Kinderen werken in groepjes samen in verschillende hoeken. Op bepaalde momenten mogen zij zelf kiezen uit een vijftal activiteiten. Elke activiteit heeft een eigen kleur. De kinderen kiezen een activiteit/kleur en hangen dit met hun naamlabeltje af op een speciaal planbord. Ook Eva. Jetty: “Ze weet precies hoe het werkt en maakt haar eigen keuzes. Ik moet de kinderen soms wel afremmen om niet altijd direct Eva te helpen bij de opdrachten. Elkaar helpen is natuurlijk prima, maar het is niet de bedoeling elkaar te bemoederen. Ik probeer ze zo een houding aan te leren.”

Haar eigen houding als leerkracht is erg bepalend voor de manier waarop kinderen met Eva omgaan. En andersom. “Eva krijgt van mij niet meer knuffels dan de andere kinderen in de groep. Bovendien moet ook zij zich aan de regels houden. Je moet daar overigens wel een beetje mee kunnen spelen. Laatst zei een klasgenootje: ‘Eva denkt een beetje anders’. En zo is het. Het vraagt soms best veel. Maar het is iedere keer een feestje als dingen lukken en je elkaar begrijpt. De stapjes zijn klein, het gevoel groot.”

Extra aangeschaft materiaal:

Lezen moet je doen	Lezen wat je kunt	Zeggen wat je ziet
Het Klankenboek	Het Vormenboek	Maatwerk
Knip Knap-methode	Boek van één t/m vijf	Telwel
Kijken en kiezen (software)		